

**Oddělení péče
o přírodu a krajinu**

Lafayetteova 13
779 00 Olomouc
tel.: 585 238 811
fax: 585 238 833
e-mail: olomoucko@nature.cz
olomoucko.nature.cz

**Obecní úřad Rohle
Rohle č. p. 56
789 74**

NAŠE Č. J.: 02561/OM/16
VAŠE Č. J.: 5. 12. 2016

VYŘIZUJE: Vágnerová

DATUM: 12. 11. 2016

Věc: Odborné stanovisko ke stavu stromů

Na základě Vaší žádosti jsme provedli dne 7. 12. 2016 místní šetření s cílem posoudit stav a provozní bezpečnost stromů rostoucích mimo les na pozemcích parc. č. KN 557/2 v k. ú. Janoslavice a parc. č. KN 949/2 k. ú. Nedvězí. Stromy jsou předmětem žádosti o kácení z důvodu obav ze selhání.

Hodnocení stavu stromů bylo provedeno vizuálně s použitím standardních pomůcek. Odborné stanovisko bylo vyhotoveno pro potřeby správního řízení orgánu ochrany přírody Obecního úřadu Rohle.

1. Lípa u hřbitova v Janoslavicích, pozemek parc. č. KN 557/2 v k. ú. Janoslavice

Situace:

Lípa roste v prostoru před hřbitovem, kde byla v posledních letech zřízena parkovací plocha krytá zámkovou dlažbou. Kořeny lípy byly z této strany poškozené při hloubení podkladového lože pod dlažbou. Z protilehlé strany došlo v minulosti k poškození báze kmene a následně hnilobě, která je v současné době silně rozvinutá a zasahuje velkou část kořenového systému této lípy.

Koruna lípy je sekundární, odhadem před 20 – 30 lety byla sesazená a následně ponechaná bez jakéhokoli zásahu. V současné době ji tvoří přerostlé sekundární výhony. Těžiště koruny je vysunutě směrem nad silnici. Na obrázku je předmětná lípa č. 1 v popředí. Za ní se v travnatém pruhu podél silnice nacházejí další 2 ks lip s podobně utvářenou korunou. V prostoru hřbitova pak rostou 4 ks lip stejného stáří zapěstované na hlavy a udržované opakovaným sesazovacím řezem.

Parametry stromů:

Druh dřeviny: lípa velkolistá (*Tilia platyphyllos*)

Průměr kmenů: 40 – 50 cm

Zdravotní stav lípy č. 1 je silně narušený v důsledku rozsáhlého poškození kořenů (obr. vlevo). Stabilita je výrazně snížena s předvídatelným rizikem vylovení stromu v bázi. Stav lípy je potřeba řešit bez zbytečného odkladu. Jedinou možností vůči kácení je stabilizace sekundární koruny, resp. její sesazení a převedení na tvarovací řez podobně jako je prováděn na lípách uvnitř hřbitova.

Další 2 ks lip před hřbitovem na obrázku č. 2 a 3 mají kořeny v dobrém stavu, je však potřeba zajistit ošetření jejich sekundárních korun v rozsahu:

- obvodová redukce přerostlých sekundárních výhonů technikou řezu na postranní větev,
- selektivní prořezání výhonů,
- lokální redukce větví kolidujících se střechou márnice a zasahujících do drátů nadzemní elektrické přípojky.

U 4 ks lip na hřbitově je potřeba provést jednorázové sesazení korun a tento zásah pravidelně opakovat v intervalu 4 – 5 let.

S ohledem na zkrácenou perspektivu lip s korunami zapěstovanými na hlavy a omezené prostorové možnosti hřbitova je vhodné provést s předstihem založení nové řadové výsadby nízkokmenných stromů v zeleném pruhu za plotem hřbitova. Vzhledem k omezení druhového spektra vysazovaných dřevin do krajiny mimo zastavěné území dle zákona č. 114/1992 Sb. je k výsadbě nutné použít domácí druhy dřevin. Vhodným druhem je například jeřáb ptačí, hloh obecný, střešmcha obecná zapěstovaná na kmínku, případně i nešlechtěné ovocné dřeviny s drobnými plody jako hrušeň polnička, třešeň ptačí, jablň lesní apod.

2. Lípa u staré školy v Nedvězí

Situace:

Strom roste soliterně u příjezdové komunikace k zemědělskému statku. Jedná se o frekventovaný prostor s vyššími nároky na provozní bezpečnost. Strom je silně veteranizovaný s výraznými symptomy senescence.

Parametry stromu:

Druh dřeviny: lípa velkolistá (*Tilia platyphyllos*)

Průměr kmene: 72 cm

Zdravotní stav lípy je výrazně zhoršený, terminál koruny je zcela odumřelý v důsledku rozsáhlé hniloby. V silných suchých větvích jsou patrné drobné dutiny. Suché větve představují vysoké bezpečnostní riziko, ulamují se a padají na cestu.

Stav spodní části koruny je dobrý, je však potřeba předvídat možný postup hniloby také do těchto partií koruny.

Vzhledem k deklarovanému zájmu na zachování tohoto stromu bylo doporučeno provést redukci nebezpečných větví. Na obrázku vlevo je přibližná úroveň řezu naznačena čarou.

Při odstraňování problémových větví je vhodné použít přírodě blízké postupy, tzn. napodobovat přirozené zlomy větví. Stav lípy je následně potřeba ve zvýšené míře kontrolovat.

3. Lípy před hospůdkou na pozemku parc. č. KN 949/2 k. ú. Nedvězí.

Lípy rostou soliterně v trávníku u místní komunikace, v jejich bezprostřední blízkosti se nachází altán a prolézačky pro děti. Dle údajů v obecní kronice zde byly v r. 1908 vysazené celkem 3 lípy.

Kořenovým prostorem obou lip prochází zatrubněný potok. Po zatrubnění v 70. letech 20. století byly koruny lip sesazeny a v následujících letech vytvořily sekundární koruny. Kolem r. 2010 se krajní lípa vylomila v bázi. Následně byl na zbývajících dvou lípách proveden zdravotní řez a obvodová redukce korun. Řez byl proveden odborným způsobem.

Ohledáním ponechaných zbytků vyvrácené lípy byla zjištěna příčina havárie, kterou byla rozsáhlá hniloba kořenů způsobená agresivní parazitickou dřevní houbou dřevomorem kořenovým (*Ustilina deusta*). K infekci kořenů došlo pravděpodobně následkem poškození kořenů při zatrubňování potoka (obrázek níže).

Parametry stromů:

Druh dřeviny: lípa srdčitá (*Tilia cordata*)

Průměr kmenů: 92 cm a 81cm

Zdravotní stav obou lip je zhoršený, v místě nasazení sekundárních korun jsou drobná ložiska hniloby. Plodnice dřevních hub, aktivní mycelium nebo výtoky nebyly nalezeny. Dále nebyly

zjištěny symptomy primárního selhání jako jsou praskliny či trhliny v hnilobou oslabených částech kmenů.

Fyziologická vitalita lip je dobrá, v korunách nebyly zjištěny suché větve, listové pupeny jsou plné, živé. Lípy tvoří normální přírůstky. V koruně větší z lip byl zjištěn jeden keřík poloparazitického jmelí bílého (*Viscum album*).

Na obrázku vlevo je ponechaný ležící kmen lípy, která se vylomila v bázi v důsledku pokročilé hniloby kořenů.

Na obrázku vlevo je menší z lip v blízkosti prolézaček. V r. 2016 se z její koruny vylomily spodní suché sekundární výhony, které spadly do prostoru prolézaček.

Pahýly po ulomených větvích o průměru do 5 cm se nacházejí ve spodní a nejméně osluněné části koruny.

Závěr a doporučení:

Po zohlednění estetické a kulturní hodnoty předmětných lip bylo doporučeno zajistit v průběhu 2 let jejich odborné ošetření v rozsahu:

- zdravotní řez,
- obvodová redukce korun přibližně na úroveň řezu provedeného v r. 2010,
- dle potřeby také selektivní prořezání sekundárních výhonů.

Řez je potřeba provádět odborným způsobem a v rozsahu definovaném oborovým standardem SPPK A02 – 002 Řez stromů (www.standardy.nature.cz).

(podepsáno elektronicky)

RNDr. Magda Matoušová
vedoucí oddělení
péče o přírodu a krajinu